

- розробка нових туристичних маршрутів міжнародного значення з урахуванням наявних туристичних ресурсів області та інтересів туристів;

- представлення нових турів на міжнародних туристичних виставках і подання комерційних пропозицій провідним туроператорам;

- створення регіональної інформаційної інфраструктури туристичного бізнесу (включаючи веб-сайт та електронні інформаційні довідники), а також створення або відновлення технічних, інформаційних та сервісних умов на рівні міжнародних стандартів;

- активне застосування засобів PR для створення привабливого іміджу області як туристичного регіону органами влади та представниками бізнесу.

Туризм у регіоні може і повинен стати джерелом поповнення державного та місцевих бюджетів, засобом загальнодоступного повноцінного відпочинку і оздоровлення, сферою створення нових робочих місць і розвитку малого бізнесу, а також ознайомлення з історико-культурною спадщиною та сьогоденням області. Тоді туристичні підприємства Хмельниччини стануть конкурентоспроможними на національному і світовому ринках.

Висновки. Метою державної туристичної політики є об'єднання державних і бізнесових інтересів та спрямування зусиль на задоволення туристичних потреб населення і ефективний розвиток туристичної галузі. Проведене дослідження підтверджує, що Хмельниччина є одним із перспективніших туристичних регіонів України. Формування ефективної регіональної туристичної політики стає особливо актуальним в умовах значного невикористаного потенціалу туристичної галузі в області.

Напрями розвитку туризму регіону мають стати концептуальною базою довгострокової обласної програми, що включатиме створення організаційно-правових та економічних засад становлення туризму як високорентабельної галузі економіки регіону, важ-

ливого засобу культурного та духовного виховання жителів області, відтворення їх трудового потенціалу:

- проведення науково-дослідних, проектних робіт з актуальних проблем розвитку рекреаційно-туристичних господарств;

- залучення приватного сектора, особливо у сільській місцевості, до рекреаційно-туристичного підприємництва та сільського зеленого туризму;

- створення сприятливих умов для розвитку оздоровчо-спортивного, екологічного, пригодницького видів туризму тощо;

- ефективне використання природного та історико-культурного потенціалу Хмельниччини;

- організація приміських зон короткочасного відпочинку, створення нових рекреаційних зон загальнодержавного та місцевого значення;

- створення сучасної геоінформаційної системи «Туризм Хмельниччини» та маркетингової служби при обласній, районних та міських радах.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Драпушко Р.Г. Туристичний потенціал України: стан, проблеми та перспективи розвитку / Р.Г. Драпушко. – К. : Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. – 152 с.
2. Савченко В.Ф. Роль держави у розвитку туристичної індустрії України / В.Ф. Савченко, С.О. Стойка // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2013. – № 1(17). – С. 9–15.
3. Розвиток туристичного бізнесу регіону : [навч. посіб.] / За ред. І.М. Школи. – Чернівці : Книги – XXI, 2007. – 292 с.
4. Хмельниччина туристична : історико-культурні, природно-географічні та економічні аспекти розвитку : [колективна монографія] / За ред. С.А. Копилова (гол. ред.), С.Е. Баженової (наук. ред.). – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – Розділ 7. – С. 120–149.
5. Офіційний веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.adm.km.ua/>.

УДК 338.48

Комліченко О.О.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри природничо-наукової підготовки
Одеського національного політехнічного університету

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Статтю присвячено дослідженню рівня конкурентоспроможності туристичних дестинацій півдня України. Визначені головні конкуренти, окреслені основні проблеми розвитку туризму. Запропоновано конкурентні стратегії, які дозволять забезпечити стабільний розвиток туристичної дестинації.

Ключові слова: туристична дестинація, конкурентоспроможність, конкуренти, багатокутник конкурентоспроможності, конкурентні стратегії.

Комліченко О.А. КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ТУРИСТИЧЕСКИХ ДЕСТИНАЦИЙ ЮГА УКРАИНЫ

Статья посвящена исследованию уровня конкурентоспособности туристических дестинаций юга Украины. Определены основные конкуренты, очерчены проблемы развития туризма в них. Предложены конкурентные стратегии, которые позволят обеспечить стабильное развитие туристических дестинаций.

Ключевые слова: туристическая дестинация, конкурентоспособность, конкуренты, многоугольник конкурентоспособности, конкурентные стратегии.

Комліченко О.А. COMPETITIVE TOURIST DESTINATION SOUTH OF UKRAINE

The article investigates the competitiveness of the tourist destinations of the southern Ukraine. Installed main competitors, outlined the main problems of tourism development. Offered competitive strategies that will ensure the sustainable development of tourist destinations.

Keywords: tourist destination, competitiveness, competition, polygon of the competitiveness, competitive strategies.

Постановка проблеми. В умовах ринкових відносин ефективність функціонування будь-якого суб'єкта господарювання забезпечується високою конкурентоспроможністю. В конкурентному середовищі постає необхідність визначення прогресу порівняно з конкурентами, а не порівняння діяльності з минулими досягненнями. Саме такий підхід сприятиме стабільному отриманню доходів в довгостроковій перспективі, утриманню та розширенню ринкової частки. Проблеми конкурентоспроможності, оцінки її рівня не оминули і туризм, роль якого в економіці країни постійно зростає. В теорії конкуренції розрізняють конкурентоспроможність окремого товару (послуги), конкурентоспроможність підприємства (його потенціалу), конкурентоспроможність галузі. На наш погляд, можна продовжити цей ряд об'єктів, доповнюючи його туристичною дестинацією з точки зору розвитку географічно-адміністративної території, яка має туристсько-рекреаційні ресурси та відповідну інфраструктуру, підтримується як місце відвідування туристів, в межах якої одним або групою підприємств виробляється туристичний продукт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань конкурентоспроможності в сфері туризму присвятили свої роботи Н.Б. Бандура, С.П. Гаврилюк, Л.І. Гонтаржевська, Т.І. Ткаченко, А.А. Требух. Трактують поняття «дестинації» вивчала Є.Г. Аленовою, В.С. Боголюбовим, Н.П. Костяєвим, М.А. Морозовим, Г.Ю. Рябухою. Методи оцінки розвитку туристичних територій та привабливості туристичних дестинацій розглядалися у наукових працях О.О. Бейдика, О.Я. Бовсуновської, С.Н. Голубничої, В.Ф. Данильчука, О.В. Мельник, О.В. Музиченко-Козловської. Протедетальний аналіз рівня конкурентоспроможності діяльності туристичної дестинації не проводився. Тому, розробка критеріїв оцінки конкурентоспроможності туристичних дестинацій, її проведення, визначення конкурентних стратегій для сталого розвитку територій є актуальною.

Метою статті є дослідження конкурентоспроможності туристичних дестинацій півдня України з точки зору наявності туристичних атракцій, інфраструктури, туроператорів і турагентств, туристичного продукту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Насамперед доцільно з'ясувати зміст поняття «дестинація». Дестинація, за визначенням Європейської Комісії, – «територія, яка окремо ідентифікується і підтримується для туристів як місце відвідування і у межах якої туристичний продукт виробляється одним чи декількома закладами або організаціями» [4]. Як країни, регіони, міста та інші території, які приваблюють туристів, є головними місцями локалізації туристичної діяльності, потоків туристів та їх витрат; місця максимальної концентрації визначних туристичних пам'яток, засобів розміщення, харчування, розваг, інших послуг та економічного, соціального і фізичного впливу туризму визначає це поняття С. Медлік в Сучасному Оксфордському туристичному словнику. За визначенням Всесвітньої туристичної організації, дестинація – це простір, що «має фізичні й адміністративні кордони, які визначають форму його управління, імідж і репутацію, що впливають на його конкурентоспроможність на туристичному ринку» [4].

Нами поняття «дестинація» трактується як географічна територія, яка є привабливою для туристів завдяки наявності унікальних або специфічних туристсько-рекреаційних ресурсів та відповідної інфраструктури, доведених до споживачів у вигляді готового туристичного продукту з метою задоволення їх потреб.

Для оцінки рівня конкурентоспроможності існує багато методів, кожен з яких має свої можливості використання на практиці: індикаторні методи (метод різниць, метод рангів, SPACE-аналіз, вивчення профілю об'єкта); матричні методи (SWOT-аналіз, метод балів) тощо.

Рівень конкурентоспроможності туристичної дестинації можна визначити за наступними етапами:

- вибір конкурентів з числа туристичних дестинацій України для порівняння;
- збір необхідної інформації про конкурентів;
- розробка системи оцінних показників;
- розрахунок усереднених показників конкурентоспроможності досліджуваних об'єктів;
- побудова порівняльних таблиць, визначення та оцінювання рівня конкурентоспроможності дестинацій за обраними методами.

Таблиця 1

Основні показники функціонування суб'єктів туристичної діяльності

Показники	Україна	Запорізька	Миколаївська	Одеська	Херсонська
Всього суб'єктів туристичної діяльності, од.:	3 182	140	60	245	53
в т.ч.					
- туроператорів	500	7	5	24	4
- турагентів	2 547	124	52	200	44
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	9 588	241	73	714	81
Дохід від надання туристичних послуг, тис. грн.	5 015 349,2	18 711,9	5 169,1	187 717,1	8 197,1
Операційні витрати, тис. грн.	4 529 026,6	8 963,4	2 627,9	91 916,9	7 231,0
Кількість реалізованих туристичних путівок, од.	11 521 45	21 172	4 995	37 949	9 108
Вартість реалізованих туристичних путівок, тис. грн.	18 926 417,5	264 616,5	92 053,1	555 068,5	77 406,0
Середня вартість однієї путівки, грн.	164 27,11	12 498,42	18 429,05	146 26,70	8 498,68
Кількість туроднів	10 879 203	250 634	50 294	323 564	66 058
Кількість обслужованих туристів, осіб	2 019 576	30 922	7 464	45 809	11 720
Розподіл туристів за метою поїздки, осіб:					
- дозвілля і відпочинок	1 702 940	30 266	7 359	41 197	10 243
- лікування	36 439	88	38	74	198

Рис. 1. Багатокутник конкурентоспроможності туристичних дестинацій півдня України

Для аналізу нами обрано дестинації, що в залежності від їх прийнятної здатності представляють собою зони, які допускають лише певний рівень інтенсивності прийому туристів (навіть якщо можна розширити масштаби діяльності закладів розміщення). Такими місцями є, наприклад, морські узбережжя півдня України, а саме Одеська, Миколаївська, Херсонська і Запорізька області. Оцінка рівня конкурентоспроможності проводилась за даними 2015 р.

Дані для дослідження зібрані за допомогою форми № 1-ТУР «Звіт про діяльність туристичної організації» та містяться на сайті Державної служби туризму і курортів України (ДСТК) [6]. Ці відомості, оприлюднені в масштабах країни в розрізі її конкретних адміністративно-територіальних одиниць, є єдиним офіційним джерелом інформації, завдяки якому можна провести аналіз конкурентоспроможності туристичних дестинацій, визначаючи їх місце в конкурентному середовищі, та запропонувати шляхи її підвищення (табл. 1).

Для дослідження конкурентоспроможності туристичних дестинацій нами обрано індикаторні методи, бо нині вони широко використовуються іноземними інвесторами для визначення оптимального розміщення капіталовкладень. Метод рангів передбачає визначення місця дестинацій-конкурентів за кожним ключовим індикатором конкурентоспроможності шляхом ранжування часток досягнутих значень показників. Найкраще значення індикатора отримає мінімальний ранг.

Загальна сума рангів за ключовими індикаторами дозволить визначити дестинацію-лідера досліджуваної групи, рівень конкурентоспроможності якого найвищий за критерієм мінімуму рангів. Індикаторами конкурентоспроможності виступають кількісні та вартісні показники, порівняння яких відбувається за відносним показником частки.

Нами сформовано систему оціночних показників, виходячи з цілей оцінювання конкурентоспроможності туристичних дестинацій та з урахуванням наявної інформації (табл. 2).

Результати розрахунку усереднених оціночних показників конкурентоспроможності туристичних дестинацій півдня України представлені у таблиці 3 та на рисунку 1.

Результати розрахунків, наведені в таблиці 3, свідчать про те, що жодна з туристичних дестинацій не вийшла за коло усереднених значень по Україні. Разом з тим, середня вартість туристичного обслуговування в Миколаївській та Одеській дестинаціях перевищила середньостатистичне значення та вказує на здорожчання туристичного обслуговування в цих дестинаціях (рис. 1). Лідером в конкурентній боротьбі є Одеська дестинація за рахунок вищих середніх платежів до бюджету; кращої продуктивності роботи суб'єктів туристичної діяльності; більших сум середнього доходу у розрахунку на одного працівника і на одного суб'єкта туристичної діяльності; кіль-

Таблиця 2

Система оціночних показників конкурентоспроможності туристичної дестинації

Показники	Роль показника	Метод (алгоритм) розрахунку
Середня вартість туробслуговування	Характеризує грошове вираження вартості обслуговування одного туриста (грн.)	Відношення обсягу наданих туристичних послуг, тис. грн., до кількості туристів, осіб
Середні платежі до бюджету	Характеризує грошове вираження сплати бюджетних податків у розрахунку на одного суб'єкта туристичної діяльності (тис. грн.)	Відношення обсягів платежів до бюджету, тис. грн., до кількості фактично працюючих суб'єктів туристичної діяльності, од.
Продуктивність роботи суб'єктів туристичної діяльності	Характеризує середній рівень доходів у розрахунку на одного суб'єкта туристичної діяльності (тис. грн.)	Відношення обсягу наданих туристичних послуг, тис. грн., до кількості фактично працюючих суб'єктів туристичної діяльності, од.
Ефективність роботи туристичної дестинації	Характеризує середню кількість туристів у розрахунку на одного суб'єкта туристичної діяльності, од. (осіб)	Відношення кількості обслугованих туристів, осіб, до кількості фактично працюючих суб'єктів туристичної діяльності, од.
Середній дохід у розрахунку на одного працівника	Характеризує ефективність використання трудових ресурсів дестинації (тис. грн.)	Відношення суми доходу від надання туристичних послуг, тис. грн., до середньооблікової кількості штатних працівників, осіб
Середня кількість туристів у розрахунку на одного працівника	Натуральний показник ефективності використання трудових ресурсів (осіб)	Відношення кількості обслугованих туристів, осіб, до середньооблікової кількості штатних працівників, осіб
Середній дохід у розрахунку на одного суб'єкта туристичної діяльності	Характеризує ефективність використання потенціалу суб'єкта туристичної діяльності (тис. грн.)	Відношення суми доходу від надання туристичних послуг, тис. грн., до кількості фактично працюючих суб'єктів туристичної діяльності, од.
Середня кількості штатних працівників на одного суб'єкта туристичної діяльності	Характеризує забезпеченість трудовими ресурсами дестинації (осіб)	Відношення середньооблікової кількості штатних працівників, осіб, до кількості суб'єктів туристичної діяльності, од.

кості штатних працівників на одного суб'єкта туристичної діяльності, яка відповідає загальнодержавній.

Їй належить стабільно високий ранг практично за всіма показниками розвитку туризму (за винятком середньої кількості туристів у розрахунку на одного працівника). Згідно ранжування, до числа основних конкурентів Одеської дестинації належать Запорізька та Херсонська дестинації. Аутсайдером за даними розрахунків постає Миколаївська дестинація.

Висновки. З наведеного вище можна зробити наступні висновки. Серед проблем, які гальмують розвиток туристичних дестинацій та знижують їх конкурентоспроможність, є такі:

- недосконалість системи статистичних спостережень у сфері туризму;
- відсутність потужного Інтернет-ресурсу, який повинен висвітлювати всі події відносно розвитку туризму в дестинації для всіх суб'єктів туристичного ринку;
- слабкість державної підтримки популяризації туристичного продукту дестинацій на світовому туристичному ринку;
- відсутність державної системи стимулювання туристичних дестинацій, які створюють інноваційні турпродукти, системи комплексного просування туристичного продукту;
- короткостроковість туристичного сезону на морських узбережжях та оптимізація структури туристичного потоку за метою подорожі;

- повільна розбудова якісної інфраструктури та низька інвестиційна активність дестинацій;

- недостатній рівень забезпеченості дестинацій висококваліфікованими фахівцями індустрії туризму тощо.

Для досліджуваних дестинацій пропонуємо впроваджувати наступні конкурентні стратегії:

- постійного наступу (полягає в безперервному удосконаленні та розробці інноваційних туристичних продуктів, залученні відпочиваючих шляхом введення нових (медичних і анімаційних) послуг та зниження вартості туристичного обслуговування) – для лідера;
- оборонна, фокусування та диференціації (орієнтація курортних зон на певний сегмент ринку) – для послідовника;
- кардинальної зміни (з'ясування причин кризи і пошук заходів підтримки курортної зони; залучення інвестицій тї її розвиток; перепрофілювання) – для аутсайдера.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Борушак М.А. Стратегія розвитку туристичних регіонів: автореф. дис. ... доктора екон. наук : спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / М.А. Борушак; Нац. академ. наук України, Ін-т регіон. дослідж. - Л., 2008. – 44 с.
2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємств у сфері туристичного бізнесу : [навч. посібник]. / С.П. Гаврилюк. // К.: КНТЕУ, 2006. – 180 с.
3. Гонтаржевська Л.І. Ринок туристичних послуг в Україні : [навч. посібник]. / Л.І. Гонтаржевська. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. – 180 с.

Таблиця 3

Ранжування туристичних дестинацій півдня України за їх часткою до усереднених значень загального показника

№	Показники	Одиниці виміру	Україна	у т.ч. по окремих дестинаціях			
				Запорізька	Миколаївська	Одеська	Херсонська
1	Середня вартість туробслуговування	тис. грн.	9,37	8,56	12,33	12,12	6,60
		%	100	91,4	131,6	129,3	70,4
		ранг	x	2	4	3	1
2	Середні платежі до бюджету	тис. грн.	24,66	8,24	6,1	12,86	4,02
		%	100	33,4	24,7	52,1	16,3
		ранг	x	2	3	1	4
3	Продуктивність роботи суб'єктів туристичної діяльності	тис. грн.	5 947,96	1 890,12	1 534,22	2 265,59	1 460,49
		%	100	31,8	25,8	38,1	24,6
		ранг	x	2	3	1	4
4	Ефективність роботи туристичної дестинації	осіб	634,7	220,9	124,4	187,0	221,1
		%	100	34,8	19,6	29,5	34,9
		ранг	x	2	4	3	1
5	Середній дохід у розрахунку на одного працівника	тис. грн.	523,1	77,6	70,8	262,9	101,2
		%	100	14,8	13,5	50,3	19,3
		ранг	x	3	4	1	2
6	Середня кількість туристів у розрахунку на одного працівника	осіб	210,6	128,3	102,2	64,2	144,7
		%	100	60,9	48,5	30,5	68,7
		ранг	x	2	3	4	1
7	Середній дохід у розрахунку на одного суб'єкта туристичної діяльності	тис. грн.	1 576,16	133,66	86,15	766,2	154,7
		%	100	8,5	5,5	48,6	9,8
		ранг	x	3	4	1	2
8	Середня кількість штатних працівників на одного суб'єкта туристичної діяльності	осіб	3,0	1,72	1,22	2,9	1,5
		%	100	57,3	40,7	96,7	50,0
		ранг	x	2	4	1	3
Загальний ранг		x	x	18	29	15	18

4. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : [монографія] / Т.І. Ткаченко. – 2-ге вид., випр. та доповн. – К.: КНТЕУ, 2009. – 463 с.
5. Требух А.А. Туристичний кластер як форма посилення конкурентних переваг регіону / А.А. Требух, Н.Б. Бандура // Науковий вісник НДТУ України. – 2010. – № 2. – С. 265–270.

УДК 323.326:332.025.12

Рибачук В.П.
аспірант, директор
Технологічно-економічного коледжу
Миколаївського національного аграрного університету

КЛАСТЕРНА МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА РЕГІОНУ НА ЗАСАДАХ «ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ»

Статтю присвячено дослідженню проблем інноваційного розвитку агропромислового виробництва регіону, розробці концепту кластерної моделі на засадах «зеленої економіки». Висвітлено теоретико-методичні положення організаційно-економічної побудови відносин в агровиробничій системі на принципах інноваційності, сталого розвитку і конкурентоспроможності.

Ключові слова: кластер, кластеризація, інновації, сталий розвиток, агропромислове виробництво, ефективність, конкурентоспроможність.

Рибачук В.П. КЛАСТЕРНАЯ МОДЕЛЬ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА РЕГИОНА НА ОСНОВЕ «ЗЕЛеной ЭКОНОМИКИ»

Статья посвящена исследованию проблем инновационного развития агропромышленного производства региона, разработке концепта кластерной модели на основе «зеленой экономики». Очерчены теоретические положения организационно-экономического построения отношений в агропроизводственной системе на принципах инновационности, устойчивого развития и конкурентоспособности.

Ключевые слова: кластер, кластеризация, инновации, устойчивое развитие, агропромышленное производство, эффективность, конкурентоспособность.

Rybachuk V.P. CLUSTER MODEL OF THE REGIONAL AGRO-INDUSTRIAL PRODUCTION'S INNOVATION DEVELOPMENT ON THE BASIS OF THE «GREEN ECONOMICS»

The article is dedicated to the research of the problems of the regional agro-industrial production's innovation development, to the development of the cluster model on the basis of the «green economics» concept. Theoretical and methodological principles of organizational and economic relations in the agro-industrial system construction by the principles of innovation, sustainability and competitiveness.

Keywords: cluster, clustering, innovations, sustainability, agro-industrial production, efficiency, competitiveness.

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток видається надзвичайно складним процесом, який вбудований у всі сфери життєдіяльності людини, включаючи агропромислове виробництво. Це дійсно виглядає так, що людство в будь-яких діях потребує інновацій, особливо тоді, коли мова йде про продуктивність, відновлюваність, забезпечення сталого розвитку. Агропромислове виробництво в цьому плані стоїть особняком, адже має територіальну прив'язку, залежне від природно-кліматичних умов і регіональних особливостей, тому, безумовно, необхідно є розробка та впровадження передових способів організації його інноваційного функціонування. Головні ж резерви продуктивності галузі, її відповідності реаліям життя людей, зосереджені в системі організаційно-економічних інновацій, тому питання кластеризації постає одним із таких у вітчизняній агровиробничій системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджувана проблема є об'єктом пошукових інтересів цілої низки науковців. По суті, у представленому вигляді питання аналізу останніх досліджень та публікацій необхідно структурувати за окремими напрямками, зокрема це: кластеризація, інновації та інноваційний розвиток агропромислового виробництва і «зелена економіка». Усі названі напрями активно досліджуються. Вивченням питання кластеризації та економічного моделювання наука завдячує М. Войнаренку [1; 17], М. Портеру [2], О. Соскіну [3],

Г. Шумський [7], Є. Терешину [8], Е. Карапетяну [14], М. Кропивку [15], С. Соколенко [16], М. Зубцю [18], С. Володіню [18], О. Тищенко [20]; інновацій та інноваційного розвитку агропромислового виробництва – М. Шарко [4], О. Шпикуляку [5; 9; 21; 22], В. Шебаніну [10], О. Дацію [19]; проблемами становлення «зеленої економіки» займалися Я. Квач, К. Фірсова, О. Борисов [6], О. Чмир, Н. Захаркевич [12] та ін. Нами пропонується розглянути питання більш комплексно, для чого обґрунтуємо відповідну об'єднану концепцію його представлення, що дасть можливість вибудувати бачення сталого розвитку регіону на засадах кластеризації, інноваційного моделювання і принципів «зеленої економіки», долучившись, таким чином, до фундаментальної наукової дискусії.

Мета статті полягає в опрацюванні теоретико-методичних положень і представлення концепції практичних рекомендацій з реалізації ідеї побудови кластерної моделі інноваційного розвитку агропромислового виробництва регіону на засадах «зеленої економіки».

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність предметного окреслення змісту піднятої проблеми і розробки пропозицій із підходів до її вирішення визначена об'єктивними потребами інноваційності агропромислового виробництва, запровадження кластерної моделі виробничо-ринкового обміну на рівні окремого регіону держави – Миколаївської області. Пропонується типологічний вимір